

Andrzej F. Dziuba

"Uomini e donne : diversità e reciprocità complementarità : seminario di studio, Vaticano, 30-31 gennaio 2004", Pontificium Consilium pro Laicis, Vaticano 2005 : [recenzja]

Collectanea Theologica 77/1, 224-226

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pawła II, stanowi pewną gwarancję wobec nauczania Kościoła, z jednoczesnym dostrzeganiem jego rozwoju i zarazem wrażliwości na wielość przemian społecznych i kulturowych.

Praca jest niezwykle źródłowym zbiorem szczegółowych studiów, których autorami są światowej sławy autorytety w poszczególnych dziedzinach. Zatem analiza poszczególnych kwestii jest niezwykle kompetentna i twórcza zarazem. Obok wymiaru naukowego jest to bardzo odpowiedzialne dotykanie, niekiedy bardzo trudnych, wręcz dramatycznych, współczesnych zagadnień.

bp Andrzej F. Dziuba, Łowicz

PONTIFICIUM CONSILIUM PRO LAICIS, *Uomini e donne. Diversità e reciprocità complementarita. Seminario di studio, Vaticano, 30-31 gennaio 2004*, Libreria Editrice Vaticana 2005, ss. 230.

Antropologiczna prawda wyraźnie wskazuje na zróżnicowanie dwóch płci, zatem na dwa wielkie nurty trwania i rozwoju, nie tylko ludzi, ale wręcz całej natury. Co więcej, ma ono wyraźne odniesie do przekazywania życia, które wymaga daru spotkania kobiecości i męskości; ich twórcze spełnianie się otwiera dar nowego życia. Zatem w obiektywnej prawdzie ludzkości trwającej w miejscu i czasie staje fenomen kobiety i mężczyzny, m.in. w ich zróżnicowaniu płciowym. W realiach życia nie może on być jednak niczym zastąpiony.

Fakt istnienia oraz zróżnicowania kobiety i mężczyzny został wyraźnie ukazany już na pierwszych kartach Pisma Świętego. To wyjątkowo twórczy przekaz antropologiczny. Taki pozostaje do dziś i nic nie wskazuje, by tutaj mogła nastąpić jakaś zasadnicza zmiana, co jest jednocześnie wpisane w samą prawdę Stwórcy. Warto zatem zauważać tę problematykę, mając jednocześnie świadomość bogactwa tych zagadnień oraz wręcz konieczności bycia ciągle otwartym wobec tych problemów, by być ich bardziej świadomym oraz twórczym uczestnikiem.

Prezentowane opracowanie ukazało się jako ósmy tom w bardzo popularnej serii „Laici oggi” redagowanej przez Papieską Radę ds. Laikatu.

Książkę otwiera wprowadzenie abp. Stanisława Ryłko, przewodniczącego Papieskiej Rady ds. Laikatu (s. 5-11). Autor wprowadza w główne idee tego spotkania oraz podjętej tematyki badawczej. Natomiast całość proponowanych treści zorganizowana została w cztery zwarte bloki.

Pierwszy blok tematyczny nosi tytuł *Tożsamość mężczyzny i kobiety: sytuacja i pokusy współczesne* (s. 13-65). Otwiera go wystąpienie L. Scaraffia z Włoch: *Zmiany społeczno-kulturalne w życiu kobiety* (s. 15-23). Z kolei V. Aucante

z Francji zaprezentował temat *Ojcostwo* (s. 25-38). Natomiast zagadnienie *Ideologia feministyczna dzisiaj: czy można mówić o postfeminizmie?* ukazała K. Swanson z Włoch (s. 39-49). Ostatni tekst w tym bloku przedstawia M. Lutz z Niemiec i nadaje mu tytuł: *Transformacje i kryzysy we wzajemnych relacjach między mężczyzną i kobietą* (s. 51-65).

Kolejny blok tematyczny opatrzony został tytułem: *Godność, uczestnictwo, równość: Strategie na poziomie międzynarodowym* (s. 67-104). Rozpoczyna go abp D. Martin z Irlandii, podejmując temat *Interwencje Stolicy Apostolskiej: wkłady, oceny i perspektywy* (s. 69-77). Natomiast *Aktualny stan perspektyw i dyskusji* przedstawiła M. A. Peeters z Belgii (s. 79-104).

Podobieństwo, różnice i relacje przybliżające: nauczanie Kościoła to tematyka trzeciego bloku prezentowanej książki (s. 105-150). Tutaj M. T. Garutti Belenzier z Włoch podjęła temat *Tożsamość kobieca i tożsamość męska w nauczaniu Kościoła* (s. 107-134), a abp C. Caffarra (także z Włoch) *Punkty odniesień, problematyczne aspekty i kwestie do pogłębienia* (s. 135-150).

Czwarty blok nosi tytuł *Perspektywy pastoralne* (s. 151-204). Temat *Rodzina: miejsce formacji tożsamości mężczyzny i kobiety* przedstawili małżonkowie G. P. Di Nicola i A. Danese z Włoch (s. 153-174), *Partycypacja i współpraca w życiu kościelnym* omówili M. E. Diaz De Pfennich z Niemiec (s. 175-180) i G. Carriquiry z Argentyny (s. 181-190). Z kolei D. Biju-Duval z Włoch omówił temat *Kwestia kulturalna: możliwość dialogu i propozycje* (s. 191-204).

Całość treściową zamyka apendyks zawierający *List do biskupów Kościoła katolickiego na temat współpracy mężczyzny i kobiety w Kościele i świecie* z 31 maja 2004 r. przygotowany przez Kongregację Nauki Wiary (s. 207-227).

Natomiast od strony formalnej dodano jeszcze spis treści (s. 229-230).

Praktycznie książka zawiera w miarę kompletne materiały seminarium naukowego na temat *Mężczyzna i kobieta: różnice i bliskość komplementarna*, które obradowało w Watykanie w dniach 30-31 stycznia 2004 r. Organizatorem zaś była Papieska Rada ds. Laikatu, która ma już dość długie i twórcze tradycje w tym względzie. Warto zauważyć, że ta sama Rada zajmowała się już zblizoną tematyką, gdy w 1996 r. obradowała na temat zadań dla wszystkich ludzi, zwłaszcza na rzecz dobra kobiet całego świata.

Prezentowany materiał jest znakomitym pogłębieniem refleksji wokół naturalnej tożsamości seksualnej osoby ludzkiej i wzajemnych relacji między kobietą a mężczyzną. Zatem istotne jest wskazanie na zwyczajny realizm zróżnicowanej płciowości, który jest jednym z elementów tożsamości osobowej każdego człowieka. Ważna jest świadomość, że nie ma osoby ludzkiej o charakterze neutralnym (*essere neutro*), lecz zawsze jest ona istnieniem seksualnym (*essere sessuato*). To jest jedna z fundamentalnych antropologicznych prawd człowieka, czasem subiek-

tywnie negowanych czy wręcz korygowanych. W sensie podstawowym kobiecość i męskość są komplementarne, nie tylko z punktu widzenia fizycznego i psychicznego, ale szczególnie ontologicznego. Taka jest i pozostanie rzeczywistość realiów ziemskiego bytowania człowieka oraz niesionych przez jego zobowiązań osobowych oraz społecznych czy wspólnotowych.

Dobrze, że na końcu publikacji dodano dokument Kongregacji Nauki Wiary, który ukazał się już po zakończeniu obrad prezentowanego seminarium. Jest to szczególnie ważne współczesne nauczanie kościelne, które ma być narzędziem do dalszych bardziej pogłębionych refleksji. Podniesione w nim analizy oraz uwagi stanowią ważny wkład do współczesnej dyskusji kulturowej oraz cywilizacyjnej wokół pociąg z różnicowanego osobowego fenomenu indywidualnego człowieka.

Dobrze się stało, że w całości prezentowanej książki wyraźnie i bardzo dynamicznie wybrzmiewa nauczanie Ojca Świętego Jana Pawła II. Wokół podjętej tematyki szczególnie znaczący był cykl katechez *Mężczyzną i niewiastą stworzył ich* oraz inne liczne dokumenty, np. adhortacja apostolska *Christifideles laici* czy list *Mulieris dignitatem*. Nauczanie Jana Pawła II, wielkiego współczesnego antropologa, pozostaje ciągle głębokim źródłem do dalszych refleksji wokół tej tematyki.

Podjęta w całej książce refleksja badawcza jest ciekawą próbą zmierzenia się z niezwykle ważną problematyką, której poprawne rozeznanie ma bardzo szerokie konteksty fundamentalne oraz jednocześnie reperkusje w wielu płaszczyznach współczesnego życia. Po prostu nie jest to tylko analiza teoretyczna, ale o wielkiej nośności praktyczno-życiowej. Może dlatego dobrze, że przewijają się w niej liczne wątki kulturowe i społeczne.

bp Andrzej F. Dziuba, Łowicz

Ks. Franciszek GRENIUK, *Teologia moralna w swej przeszłości*, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia, Sandomierz 2006, ss. 235.

Każda z dyscyplin naukowych stosunkowo szybko tworzy własną historię. Czynią to przede wszystkim ludzie, którzy przemijają zgodnie z prawidłowościami natury. Jako twórcy pozostawiają jednak swój dorobek naukowy, który może stać się przedmiotem badań. Ważne są także centra naukowe skupione wokół miejscowości czy części ośrodków naukowych. Także one stają się przedmiotem analiz badawczych. Oczywiście, wszystko to niesie w sobie wielorakie uwarunkowania, zależności, powiązania czy z innej strony oddziaływania.